

Virksomhetsplan 2011
Risikovurderinger
Statistisk sentralbyrå

Forord

Virksomhetsplan 2011. Risikovurderinger presenterer overordnede risikovurderinger knyttet til virksomhetsplanen og hovedsatsinger i 2011. Prioriteringer og satsinger for arbeidet i 2011 er samlet i publikasjonen *Virksomhetsplan 2011 Statistisk sentralbyrå*. Det utarbeides også en egen publikasjon over intern budsjettfordeling.

Det foreligger også virksomhetsplaner for avdelingene med risikovurderinger for enkelte områder.

Oslo, 8. mars 2011

Frøydis Langmark
styreleder

Hans Henrik Scheel
adm. direktør

Innhold

Forord.....	3
Risikovurdering for Statistisk sentralbyrå 2011	5
1. Statistikkproduksjonen.....	7
2. IT	9
3. Økonomiforvaltning og innkjøp	11
4. Sikkerhet	13
5. Viktige prosjekter og eksempler på statistikker	15
5.1. Nye ssb.no	15
5.2. Folke- og boligtellingen 2011	18
5.3. Felles datamottak (FDM)	20
5.4. EDAG	22
5.5. Verdipapirstatistikk	25
5.6. Inndatasystem for banker og finansieringsforetak	27
5.7. Finansstatistikk overfor utlandet	29
Vedlegg A: Forkortelser med forklaringer.....	31

Risikovurdering for Statistisk sentralbyrå 2011

Statistisk sentralbyrås hovedmål er å dekke samfunnets behov for offisiell statistikk og utarbeide sentrale analyser som bygger på denne statistikken.

Måloppnåelsen er avhengig av flere forhold, som evnen til effektiv statistikkproduksjon, kvalitet og at samfunnet har tillit til at SSB opptrer objektivt og ikke misbruker data. Disse forholdene er oppsummert i de europeiske retningslinjene for statistikk. Hensynet til kvalitet i alle ledd er også understreket i SSB sentrale strategidokumenter og planer.

På overordnet nivå er følgende faktorer viktige for SSBs virksomhet:

- Effektiv og kvalitetssikret statistikkproduksjon og forskning
- Gode formidlingsløsninger
- Gode IT-systemer
- God økonomiforvaltning
- Gode innkjøpsrutiner
- God personalforvaltning
- Gode sikkerhetsrutiner

Statistikkproduksjonen og forskningen er kjernevirksomheter i SSB, men for å lykkes er også de andre faktorene viktige. Noen av disse vil derfor inngå som kritiske suksessfaktorer i en risikovurdering av kjernevirksomheten. Det er likevel hensiktsmessig å vurdere disse separat, noe som også gir mulighet for mer detaljert oppfølging. God og riktig kompetanse er en nøkkel til å lykkes på alle områdene, og vil derfor inngå i de fleste av SSBs risikovurderinger.

Det er utarbeidet risikovurderinger av statistikkproduksjon, IT, økonomiforvaltning, innkjøp og sikkerhet. Det er også gjort en mer detaljert vurdering av risiko i tilknytning til utvikling av prosjektene Nye ssb.no, Folke- og bolig telling 2011, Felles datamottak, EDAG og IT-løsningene for deler av finansstatistikken som SSB overtok fra Norges Bank. Risikovurdering for Landbruks tellingen 2011 har vært med tidligere år, men er tatt bort fra denne oversikten siden gjestående risiko vurderes som moderat. Oversikt over risikoer knyttet til områdene som er vurdert i rapporten følger.

- 1 **Statistikkproduksjon**
Risiko for at mangelfull kapasitet mht. nødvendig kompetanse og risiko for sammenbrudd i IT-systemer basert på programvare SSB har liten kompetanse på.
- 2 **IT**
Risiko for mangelfull kompetanse, for at udokumenterte gamle systemer krever uforholdsmessig mye ressurser og for uautorisert tilgang til løsninger.
- 3 **Økonomiforvaltning og innkjøp**
Risiko for utilstrekkelig kompetanse og bemanning, for feil i regnskapet, for utilstrekkelige rutiner og mangelfull informasjon. For innkjøp er det risiko for at regelverket ikke følges, misligheter, dårlige avtaler og manglende innkjøpskompetanse
- 4 **Sikkerhet**
Risiko for mangelfull informasjonssikkerhet, mangelfull datasikkerhet og for at medarbeidere ikke har tilstrekkelig sikkerhetskompetanse.
- 5 **Viktige prosjekter og eksempler på statistikker**
- 5.1 **Nye ssb.no**
Risiko knyttet til etablering av ny teknisk infrastruktur, for problemer knyttet til innføring av mange nye tekniske løsninger samtidig og for mangelfull integrering av statistikkbanken i nye ssb.no.
- 5.1 **Folke- og bolig telling 2011**
Risiko for at kvaliteten på boligadressene vil være for dårlig.
- 5.3 **Felles datamottak (FDM)**
Risiko for at mangel på nøkkelkompetanse og at andre prosjekter i porteføljen med tilsvarende behov for kompetanse prioriteres fremfor prosjektet, i tillegg risiko for at ikke alle krav til generell rammeverksløsning skal fylles.
- 5.4 **EDAG**
Risiko for forsinkelser i sentrale felleskomponenter som Altinn og EDAG fellesfunksjoner, for at kvaliteten på dataene vil være for dårlige, juridiske hindringer, enighet om prioriteringer og valg av løsninger, for at personopplysninger kan komme på avveie og for problemer ved mottak av data.
- 5.5. **Verdipapirstatistikken**
Risiko for driftsstans på gamle systemer og mangelfull datainngang.
- 5.6. **Inndatasystem for banker og finansieringsforetak**
Risiko knyttet til at systemet bruker programvare som SSB ikke har kompetanse på, for at systemet ikke takler endringer i SSBs IT infrastruktur og for at for problemer i systemene ved endringer i innrapportering.
- 5.7 **Finansstatistikk overfor utlandet**
Risiko knyttet til at systemet bruker programvare som SSB har mangelfull IT- og fagkompetanse på og for mangelfull kvalitet på utenlandspopulasjonen.

Hovedtrekkene i risikovurderingene er summert opp i en fast mal, i tillegg til risikokart etter SSØs opplegg. Malen inneholder en kolonne for beskrivelse og forklaring av risiko, en for graderingen som framgår i risikokartet og en hvor tiltak og oppfølging av eventuelle tidligere tiltak er kommentert. For kritiske risikoer er det gjort nærmere rede for hvilke konkrete konsekvenser som kan være aktuelle.

Risiko knyttet til ulike statistikker/prosjekter kan være vurdert som kritisk eller høy uten at dette nødvendigvis betyr tilsvarende alvorlighetsgrad på SSB-nivå.

Tiltak knyttet til viktige utviklingsprosjekter som Folke- og bolig tellingen 2011 og Nye ssb.no har tidsplaner som styres av gjennomføringen av disse prosjektene. Milepælsplan og ansvarlige personer fremgår av prosjektplanene og styres gjennom porteføljeforvaltningen.

De fleste tiltakene utenom prosjektene er permanente. Ansvarlige for tiltak er i utgangspunktet fagdirektør som er ansvarlig for det enkelte fagområdet. For statistikkproduksjonen totalt gjelder dette alle fagdirektørene på statistikk siden, mens IT-direktør har et ansvar på tvers av avdelinger for tiltak knyttet til IT. Risikovurderinger for enkelte områder foreligger også på avdelingsnivå. Disse kan være mer detaljerte enn de som er summert opp i denne publikasjonen.

1. Statistikkproduksjonen

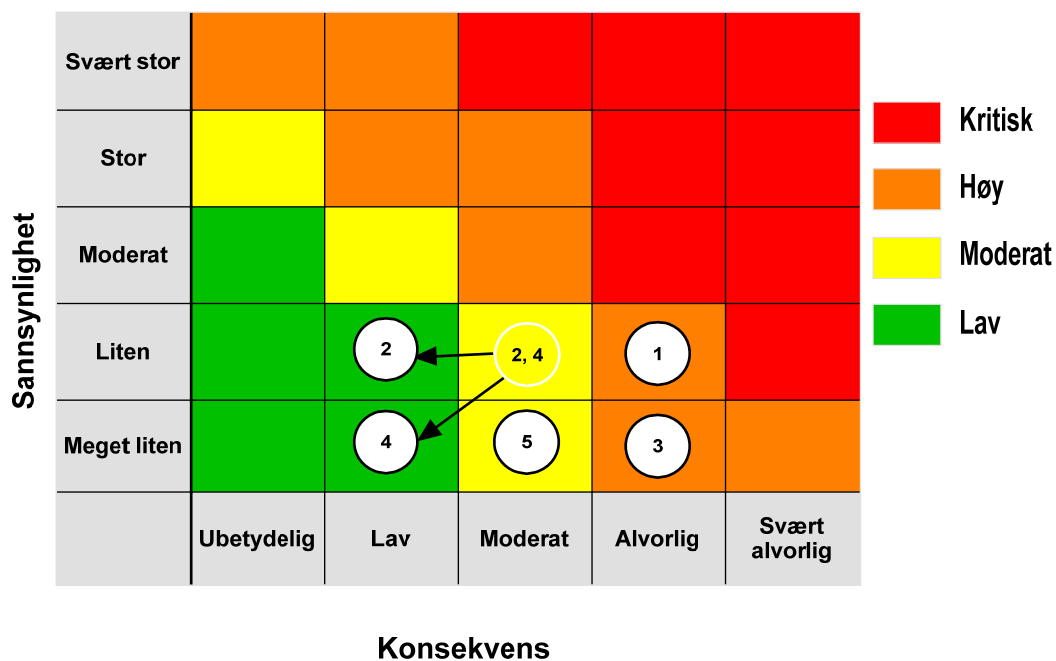
Mål: Opprettholde den løpende produksjonen og formidlingen av statistikk med en kvalitet minst på dagens nivå

Endring: I forhold til risikobildet fra 2010, er risiko for finansieringssvikt vurdert ned fra moderat til lav pga. akkumulerte reserver.

	Risiko	Grad	Tiltak / Oppfølging
1	Kompetanse ➤ Risiko for mangelfull kapasitet mht. nødvendig kompetanse. Gjelder spesielt kompetanse knyttet til IT-systemer, som JAVA kompetanse mht. utvikling og kompetanse på drift av enkelte eldre systemer, som systemene for statistikk som ble overtatt fra Norges bank. Se egne risikovurderinger både for IT og for noen av disse systemene.	Høy	a. Følge opp kompetansestrategi, med rekrutteringstiltak på universiteter og høyskoler, og opplæring av nyansatte b. Standardisere for å gjøre SSB mindre sårbar med hensyn til kompetanse, fremmes gjennom porteføljestyling Tiltak på ansettelsessiden har begrenset behovet for nyansettelse, men dette har foreløpig ikke gått ut over kompetansesituasjonen (se under).
2	Finansiering ➤ Risiko for svikt i finansieringen, spesielt mht. brukeropdrag. Resultatet for oppdragsinntektene i 2010 ble mer enn 22 millioner bedre enn budsjettet. Dette gir grunnlag for å redusere risikoen fra foregående år.	Lav	a. Periodiske statuser i regnskapet vurderes fortløpende for å vurdere om ev. sparetiltak skal settes i verk. Tiltaket om primært å besette ledige stillinger ved interne omrokkeringer ble opphevet i annet halvår 2010, tiltaket førte blant annet til et godt regnskapsresultat for 2010.
3	IT-systemer ➤ Risiko for sammenbrudd i IT-systemer	Høy	a. Prosjektet Klientløftet skal sørge for nødvendige oppgraderinger og bidra minske sårbarheten til en del systemer basert på programvare SSB har liten kompetanse på. b. Standardisering. Egne tiltak knyttet til finansstatistikken som ble overtatt fra Norges Bank, se egen risikovurdering Pågående prosjekter vil på litt sikt bedre situasjonen og redusere risikoen til akseptabelt nivå.

4	Organisering og samarbeid ➤ Risiko for uhensiktsmessig organisering	Lav	Ny styringsmodell for IT: Tjenesteavtaler og porteføljestyring er innført.
5	Datatilgang ➤ Risiko for sviktende tilgang til data	Moderat	a. Nært samarbeid med registereiere og datatilsynet b. Tiltak for å redusere oppgavebyrden

Risikokart statistikkproduksjon

Utviklingen siden siste vurdering i januar 2010 er angitt med piler.

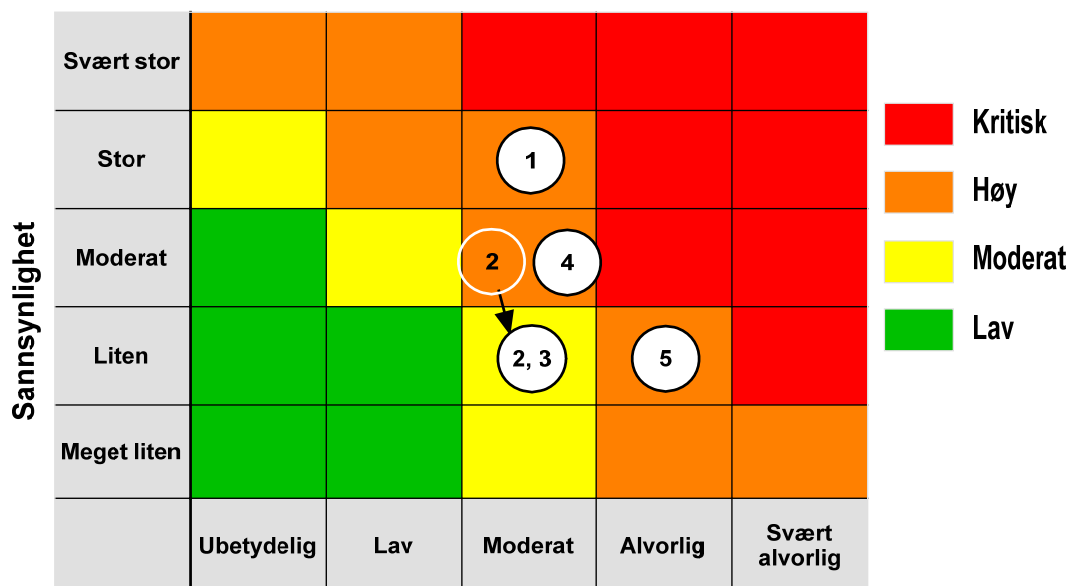
2. IT

Mål: Tilfredsstillende IT infrastruktur i SSB

Endring: Risiko knyttet til manglende etterlevelse av styringsmodell er fjernet i forhold til vurderingen i 2010. Avdelingen mener at styringsmodellen er velfungerende og etterleves som forventet.

	Risiko	Grad	Tiltak
1	Kompetansegap ➤ Risiko for gap i kompetanse mellom det som trengs for å beherske "gamle" systemer og det som trengs for å beherske de nye.	Høy	a. Gjennomføre opplærings-tiltak. b. Kjøpe ekstern bistand. c. Nyrekruttere
2	Underestimerte prosjekter ➤ Risiko for at IT-arbeidet i utviklingsprosjekter blir underestimert. Å holde utviklere lenger i prosjekter enn planlagt, kan forsinke både forvaltning og andre prosjekter.	Moderat	a. Styrke planleggingskompetansen b. Mer presise krav til planverk c. Følge opp leveransen og få oversikt over eventuelle forlengelser så tidlig som mulig.
3	Kombinasjon kritisk forvaltning/prosjektarbeid ➤ Risiko for at prosjekter blir forsinket når kritisk forvaltning kombineres med prosjektarbeid. Mange medarbeidere er involvert i både forvaltning og prosjektarbeid. Forvaltning må ofte prioriteres.	Moderat	a. Skjerme medarbeidere fra forvaltning i perioder. b. Tilstrebe at flere medarbeidere kan løse samme oppgaver. c. Redusere antall systemer for å sikre bedre overlapp
4	Udokumenterte gamle systemer ➤ Risiko for at udokumenterte gamle systemer krever uforholdmessig mye driftsressurser. Mange systemer er gamle og mangler leverandørstøtte. Systemene støtter heller ikke nyeste versjoner av andre samvirkende løsninger.	Høy	a. Kartlegge utdaterte løsninger b. Planlegge utfasing, utskifting eller oppgradering. c. Gjennomføre ekstern kvalitetsvurdering/risiko og sårbarhetsanalyse.
5	Sikker infrastruktur ➤ Risiko for uautorisert tilgang til løsninger, manglende kontroll med interne brukere, avbrudd og nedetid utover definerte grenseverdier	Høy	a. Oppgradere til ny basisprogramvare b. Ytterligere skjerming og sporing av bruken av produksjonsdata c. Rutinemessig kontroll d. Forbedre overvåking e. Bedre driftsrutiner

Punkt 4 er endret fra bare å omfatte statistikkapplikasjoner til også å omfatte felles- eller basissystemer i infrastrukturen.

Risikokart - IKT

Utviklingen siden siste vurdering i januar 2010 er angitt med piler.

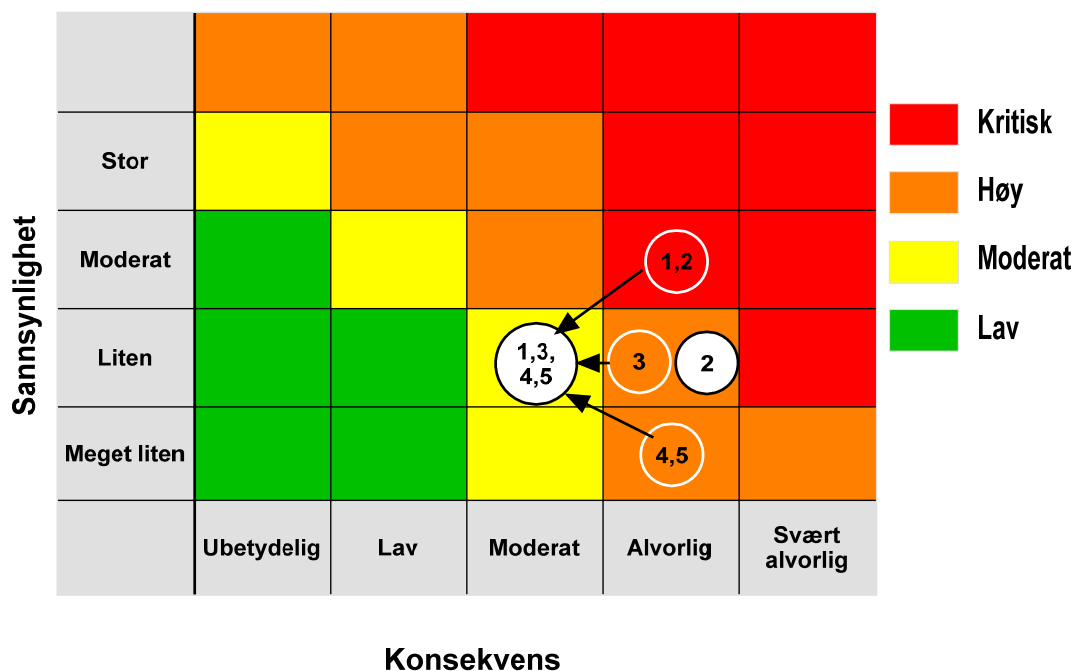
3. Økonomiforvaltning og innkjøp

Mål: Pålitelig og oversiktlig økonomiforvaltning, effektive anskaffelser i henhold til gjeldende regelverk og i samsvar med SSBs innkjøpsstrategi

Endring: Stor oppmerksomhet på kompetanseheving, samarbeidsmøter og innkjøp av elektronisk verktøy i 2010 har til sammen redusert risikoene på alle områdene i tabellen.

	Risiko	Grad	Tiltak / Oppfølging
1	Kompetanse og bemanning ➤ Risiko for utilstrekkelig kompetanse og bemanning	Moderat	a. Fortsatt oppmerksomhet på kompetanseutvikling, bruk av elektroniske verktøy og arbeidsmiljø b. Definerte roller og ansvar i forbindelse med økonomi – oppgaver.
2	Feil ➤ Risiko for feil og dårlige løsninger i SSB pga mangelfull kapasitet i SSØ Etter omorganisering er personal/lønn og økonomistyring plassert i ulike avdelinger	Høy	a. Fortsatt tett oppfølging og samarbeid med SSØ og andre statlige etater. b. Tett samarbeid med personal/lønn med jevnlige møter for avstemming, utvikling etc.
3	Regelverk og rutiner ➤ Risiko for at regelverk og rutiner ikke følges ➤ Risiko for misligheter: Grove regelbrudd med hensikt	Moderat	a. Sentralt ansvar for anskaffelser og kontrakter b. Følge opp SSBs innkjøpsstrategi og anskaffelsesregelverket c. Vedlikeholde rutiner
4	Informasjon og frister ➤ Risiko for at oppgaver utføres galt som følge av manglende informasjon ➤ Risiko for at frister ikke overholdes	Moderat	a. Informere godt internt i økonomiforvaltningen og i SSB for øvrig, bl.a. ved bruk av Byrånettet b. Tett samarbeid med personal/lønn som i punkt 2
5	Avtaler ➤ Risiko for dårlige avtaler slik at ønsket vare/tjeneste ikke kan skaffes rimelig, fort og med tilfredsstillende kvalitet.	Moderat	➤ Gjennomføre behovsanalyse og alternativanalyse i forkant av anskaffelser ➤ Sette av nok ressurser til kravspesifikasjon og oppfølging av avtaler ➤ Bruke SSBs egne avtaler eller statens standardavtaler fremfor leverandøravtaler ➤ Alltid benytte seg av SSBs juridiske kompetanse ➤ Tilgjengeliggjøre all informasjon om avtaler og innkjøp

Risikokart - Økonomiforvaltning og innkjøp

Utviklingen siden siste vurdering i januar 2010 er angitt med piler.

4. Sikkerhet

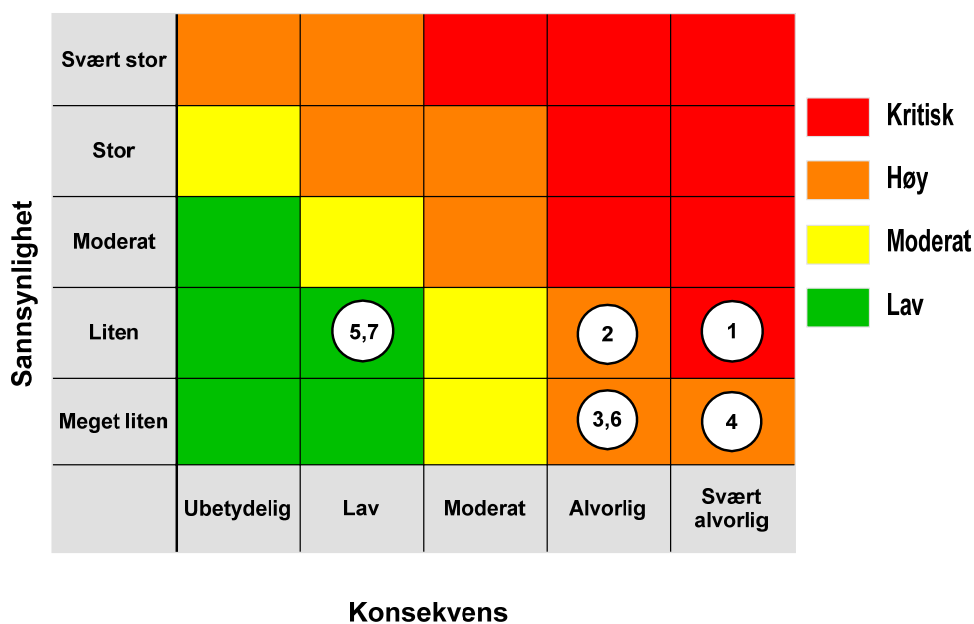
Mål: Tilfredsstillende sikkerhet i SSB

Endring: Sammenliknet med risikobildet fra 2010, har man opprettholdt et tilfredsstillende nivå på sikkerhetskompetanse og på forberedelser til sikkerhetskriser.

	Risiko	Grad	Tiltak / Oppfølging
1	Informasjonssikkerhet ➤ Risiko for mangelfull informasjonssikkerhet Dette gjelder spredning av beskyttelsesverdig informasjon i vanvare (også til media), utro tjenere, korrupsjon (endrer data i vinnings hensikt) og tyveri av utstyr med beskyttelsesverdig informasjon (PC, minnepinne, telefon m.m.). Mulige konsekvenser: Spredning av beskyttelsesverdig informasjon kan redusere SSBs tillit i samfunnet. Dette kan igjen blant annet gjøre det vanskeligere å innhente informasjon i frivillige undersøkelser m.m. Det kan være skadelig for de enheter som informasjonen omhandler og kan øke sannsynligheten for innrapportering av fiktive tall.	Kritisk	a. Forbedre systemer for behandling av beskyttelsesverdig informasjon, jf. innføring av Sikker infrastruktur. b. Vurdere alternativer til å lagre personsensitive data med fødselsnummer c. Løpende kontroll med at "need-to-know"-prinsippet følges for tilganger Tidsplan: Sikker infrastruktur ligger i porteføljen, skal påbegynnes i 2011. I løpet av 2010 er det gjennomført intern kryptering av Dødsårsaksregisteret.
2	Datasikkerhet ➤ Risiko for mangelfull datasikkerhet Dette gjelder alvorlige virus, hacking/ending av data i eksterne web-tjenester, bortfall av intern IT infrastruktur og bortfall av internett tilgang mot webservere.	Høy	a. Innføre Sikker infrastruktur b. Oppdatere jevnlig program/infrastruktur knyttet til sikkerhet c. Loggføre jevnlig ansattes bruk av kritiske systemer d. Jevnlig gjennomgang av logger og monitorering av trafikk. e.
3	Sikkerhetskriser ➤ Risiko for at organisasjonen er ikke godt nok forberedt på sikkerhetskriser	Høy	a. Jevnlig gjennomgang og oppdatering av sikkerhetsplanverket (beredskapsplaner, sikkerhetshåndbok m.m.) b. Jevnlige sikkerhetsøvelser
4	Brann ➤ Risiko for omfattende brann Sannsynligheten er svært liten, men konsekvensene kan bli svært alvorlige ved en omfattende brann.	Høy	a. Bruke vaktelskap b. Øke kompetansen hos medarbeiderne c. Jevnlige brannøvelser
5	Innbrudd ➤ Innbrudd med tyveri av materielle ting uten tilgang til sensitive data	Lav	a. Følge opp systemene for adgang, låser og alarmer.

6	Kompetanse ➤ Risiko for mangelfull kompetanse Dette gjelder først og fremst mangelfull kompetanse om sikkerhet blant medarbeiderne, både for å unngå sikkerhetsbrudd og for å følge opp ev. slike.	Høy	a. Kurs for nyansatte b. Informasjon på Byrånettet c. Informasjon på avdelingsmøter m.m. d. Flere praktiske tester/øvelser e. Gjenta e-læringskurs Det er gjennomført en øvelse som viste at utedkommende i flere tilfeller klarte å komme seg inn i SSBs lokaler. Dette antas å ha økt sikkerhetsbevissthet og -kompetanse.
7	Misligheter ➤ Risiko for misligheter utover det som er nevnt i risikoen om informasjonssikkerhet (punkt 1). Dette gjelder risiko for misligheter knyttet til innkjøp, reiseregninger, telefoner, rekvisita m.m., her under også korrupsjon.	Lav	a. Internkontroll med utvalgte områder og stikkprøver b. Alle reiseregninger sjekkes av to personer c. Alle innkjøp følges opp d. Kontroller knyttet til utbetalinger e. Oversikt over alle rammeavtaler. f. Dyrere rekvisita ikke fritt tilgjengelig for alle

Risikokart - Sikkerhet

5. Viktige prosjekter og eksempler på statistikker

5.1. Nye ssb.no

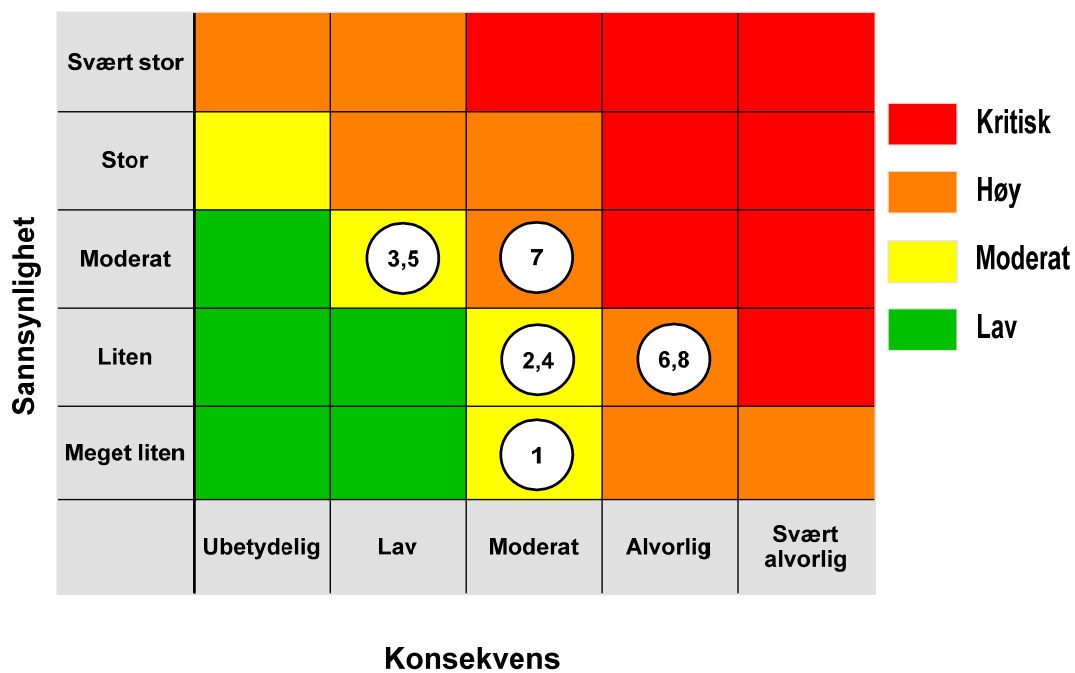
Mål: Utvikle ssb.no med nytt brukergrensesnitt, revidert og brukervennlig struktur, nye tjenester for vid spredning og nye publiseringsløsninger.

Endring: Risikoen for mangelfull koordinering og for problemer knyttet til innføringen av nye publiseringsrutiner er vurdert ned fra høy til moderat. Tilvarende er risikoen for mangelfull integrering av statistikkbanken i nye.ssb.no vurdert ned fra kritisk til høy.

	Risiko	Grad	Tiltak / Oppfølging
1	Styring og koordinering ➤ Risiko for mangelfull prosjektstyring og koordinering Prosjekteier og prosjektleders evne til å ta beslutninger som sikrer helhet i løsninger og prosess. Mange involverte personer gir stort behov for koordinering. Prosjektet inkluderer eksterne konsulenter. I tillegg er det behov for løpende bistand fra kritiske ressurser på infrastruktur.	Moderat	a. Hyppige møter i prosjektorganisasjonen (styringsgruppe, prosjektgruppe, team, infrastruktur mv.) b. Bruk av nye verktøy for informasjonsdeling c. Porteføljestyling sørger for prioritering i forhold til andre prosjekter d. Viktige beslutninger i DM
2	Ressurser ➤ Risiko for manglende ressurstilgang i forhold til behovet I tillegg til tilførte ekstra ressurser, forutsetter prosjektet en betydelig egeninnsats som også gjelder SSBs fagseksjoner når publiseringsløsningene legges om. Det finnes ikke ledige ressurser å sette inn ved kritiske behov.	Moderat	a. Løpende oppfølging av ressursforbruk og estimater for gjenværende arbeid b. Varsle ressurseier i god tid for kommende behov c. Vurdere eksterne ressurser
3	Brukerbehov - Funksjonalitet ➤ Risiko for at brukerbehovene ikke tas nok hensyn til i arbeidet med informasjonsarkitekturen. Nye krav sent i prosjektet er en risiko.	Moderat	a. Brukertesting b. Pilotering c. Brukere/forretningsressurser deltar direkte i utviklingsteamene

4	Konvertering ➤ Risiko for at konverteringen av innhold fra dagens ssb.no til nye ssb.no ikke går uten avbrudd eller kvalitetstap Prosjektet har som målsetning å lage løsning som både ivaretar tidligere publisert innhold, innholdspublisering fra dag 1 etter lansering og framtidige publiseringer.	Moderat	a. Prioritere konverteringsoppgavene inn i sprintene for å bli tidsnok ferdig b. Teste scriptene før konvertering til PROD/QA
5	Flytting av eksisterende webrutiner ➤ Risiko for at omfanget ved flytting av eksisterende rutiner/produkter til ny webserver er større enn estimert Noen rutiner skal omskrives og noe vurderes lagt rett inn i nytt CMS.	Moderat	a. Estimere for å avdekke omfang b. Prioritere hva som flyttes
6	Teknisk infrastruktur ➤ I forbindelse med Nye ssb.no etableres det en helt ny infrastruktur for SSB. Nettverk, brannmurer, servere, serverprogramvare og andre komponenter settes opp og tas i bruk for første gang.	Høy	a. Prioritere interne ressurser b. Bemanne med eksterne ressurser Begge tiltak er planlagt og delvis iverksatt.
7	Ikke-funksjonelle krav ➤ Risiko for problemer knyttet til innføring av mange nye tekniske løsninger samtidig, slik som CMS, søkemotor, statistikkregister, publikasjonsdatabase, ny statistikkbank, tabellbygger osv. Alle disse systemene skal samvirke på ny infrastruktur.	Høy	a. Få QA og PROD miljøene ferdigstilt b. Sette i gang med tekniske tester så tidlig som mulig
8	Statistikkbanken ➤ Risiko for mangelfull integrering av statistikkbanken i nye ssb.no. Statistikkbanken er en integrert del av den nye publiseringsløsningen, og skal gi automatisk oppdatering av tabeller på ssb.no.	Høy	a. Oppgaven med å flytte og reetablere Statistikkbanken utføres i eget prosjekt. b. Økt kompetanse på Statistikkbanken i ressursgruppen.

Risikokart - Nye ssb.no

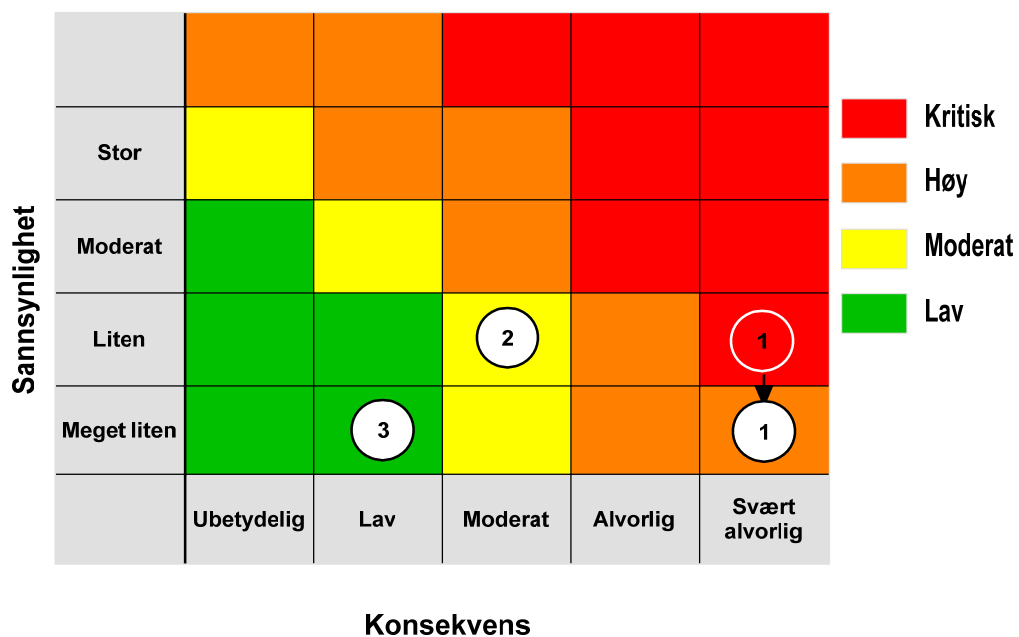
5.2. Folke- og boligtellingsen 2011

Mål: Stille sammen og presentere data til neste folke- og bolig telling som tilfredsstillende nasjonale og internasjonale krav. Tellingens skal fullt ut baseres på registerdata.

Endring: Risikoen for dårlig kvalitet på boligadresser er vurdert ned fra kritisk til høy, da det har vært en positiv utvikling i arbeidet med å få etablert boligadresser for alle bosatte i Norge.

	Risiko	Grad	Tiltak / Oppfølging
1	Boligadresser ➤ Risiko for dårlig kvalitet på boligadresser Boligadresser er nøkkelen for å kunne koble sammen populasjonsregistre og gjennomføre en registerbasert folke- og bolig telling.	Høy	a. Følge opp i samarbeid med Skatteetaten og Statens kartverk b. Støtte fra Finansdepartementet til å sette mål for dekning c. Arbeide for å gjøre bolignummer obligatorisk på flyttemeldinger d. Informere om bolignummer og stimulere til økt bruk e. Utnytte supplerende datakilder og imputering for å bedre kvaliteten på data til statistisk bruk Kvaliteten på boligdataene har bedret seg betydelig.
2	Boligdata ➤ Risiko for dårlig kvalitet på boligdata Enkelte boligdata mangler, men dette er hovedsakelig av internasjonal interesse.	Moderat	a. Oppfølging av Statens kartverk, som igjen følger opp kommunene. b. Data som er vanskelige å få inn, estimeres fra andre kilder c. Gode boligadresser gir bedre data om bosatte, se tiltak under 1 d. Utnytte supplerende datakilder samt imputering (til statistisk bruk)
3	Sysselsettingsdata ➤ Risiko for dårlig kvalitet på sysselsettingsdata	Lav	a. Ansvarlig seksjon i SSB følger nøye opp den videre behandling av saken. b. SSB er tydelig på sine krav når/hvis saken kommer på høringsrunde. c. Planlegge for reserve-løsninger

Risikokart - Folke- og boligtellingsen 2011

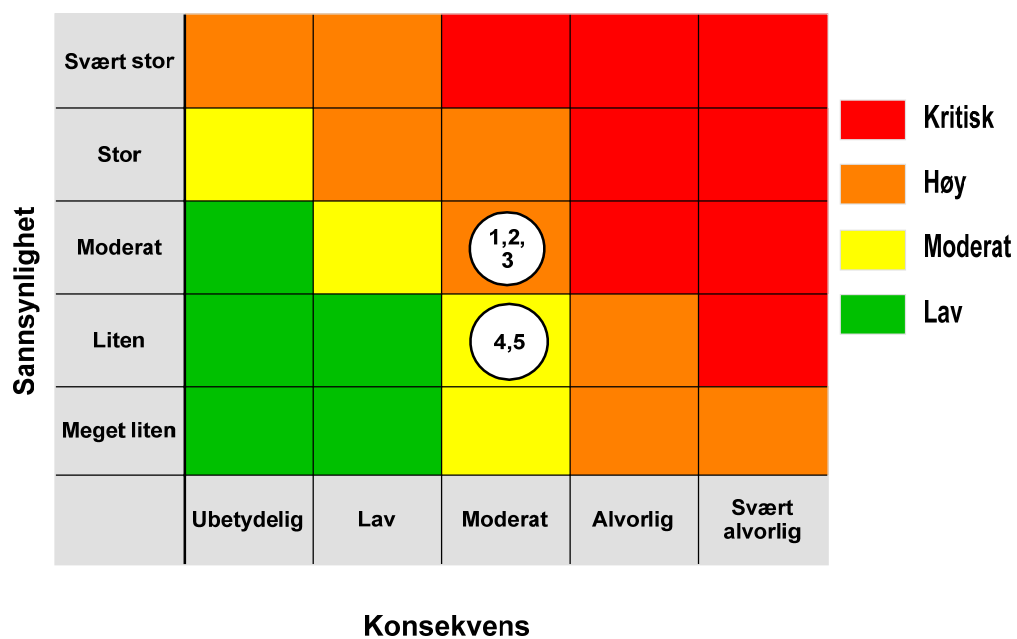

Utviklingen siden siste vurdering i januar 2010 er angitt med piler.

5.3. Felles datamottak (FDM)

Mål: Utvikle et felles datamottak for SSB som mottar, håndterer og tilgjengeliggjør data på en enhetlig og effektiv måte ved bruk av metatdata.

	Risiko	Grad	Tiltak / Oppfølging
1	Avhengighet til framdrift i andre prosjekter i porteføljen. ➤ Risiko for at framdriften i FDM trues av framdrifts-problemer i andre nøkkelprosjekter som Valgprosjektet og Nye ssb.no	Høy	a. Verifisere bemanningsplanene for alle nøkkelprosjektene b. Tilføre nye ressurser c. Strammere styring av nøkkelprosjektene inkl. rask eskalering ved identifiserte avvik. Gjelder for ssb.no, valg og FDM
2	Nøkkekompetanse ➤ Risiko for manglende tilgang til nøkkelkompetanse som teknisk prosjektleder, løsningsarkitekt og Java-utviklere	Høy	a. Tilføre nye ressurser ved nyansettelser b. Tilføre nye ressurser ved økt konsulentbruk c. Sikre god overlapp mellom utviklingen av Valg og FDM slik at utviklerteamet kan flyttes raskt fra det ene prosjektet til det andre
3	Reduserte ambisjoner ➤ Risiko for at 1. versjon av FDM ikke fyller alle krav for en generell rammeverksløsning	Høy	a. Tilgang på løsningsarkitekt b. Utvikle SMIE og bygge et metadatastyrt mottak c. Gjennomføre flere piloter d. Sikre modulbasert utvikling med godt beskrevne grensesnitt
4	Overskridelse av sluttmilepæl ➤ Risiko for at FDM skal ha et stort utviklingstrykk i 2. kvartal. ➤ Risiko for at Javautviklingen kommer for sent i gang og at ferie-avvikling kan velte sluttmilepælen.	Moderat	a. Starte utviklerarbeidet i Java i tide b. Sikre at alt er tilrettelagt for at Javautviklerteamet kan jobbe effektivt når de tar fatt på FDM c. Løse andre oppgaver, som spesifikasjonene for grensesnitt mellom SERES og SMIE og grensesnitt mellom SMIE og ISEE i 1. kvartal. Dette fordrer tilgang på andre IT-ressurser
5	SERES ➤ Risiko for at forholdet mellom FDM og SERES ikke er avklart. Prosjektet er avhengig av at forholdet mellom FDM og SERES er avklart. Uavklarte forhold til SERES kan føre til tidstap.	Moderat	a. Etablere spesifikasjonene mot SERES som viktig fokusområde for prosjektet fram til 2. kvartal b. Tilgang på arkitektressurser c. Gjennomføre nødvendige avklaringer med SERES i Brønnøysund tidlig, som spesifikasjonsformat samt versjonshåndtering.

Risikokart - FDM

5.4. EDAG

Mål: SSB samarbeider med Skattedirektoratet, NAV og Brønnøysundregistrene om å utvikle et system for samordnet innsamling av data fra arbeidsgivere om ansettelser, lønn og skatt. Et hovedpunkt ved EDAG vil være at arbeidsgiver vil gi en samlet felles oppgave i forbindelse med avlønning til Altinn som dekker alle etatenes behov. Forventet oppstart av EDAG er 1. januar 2014.

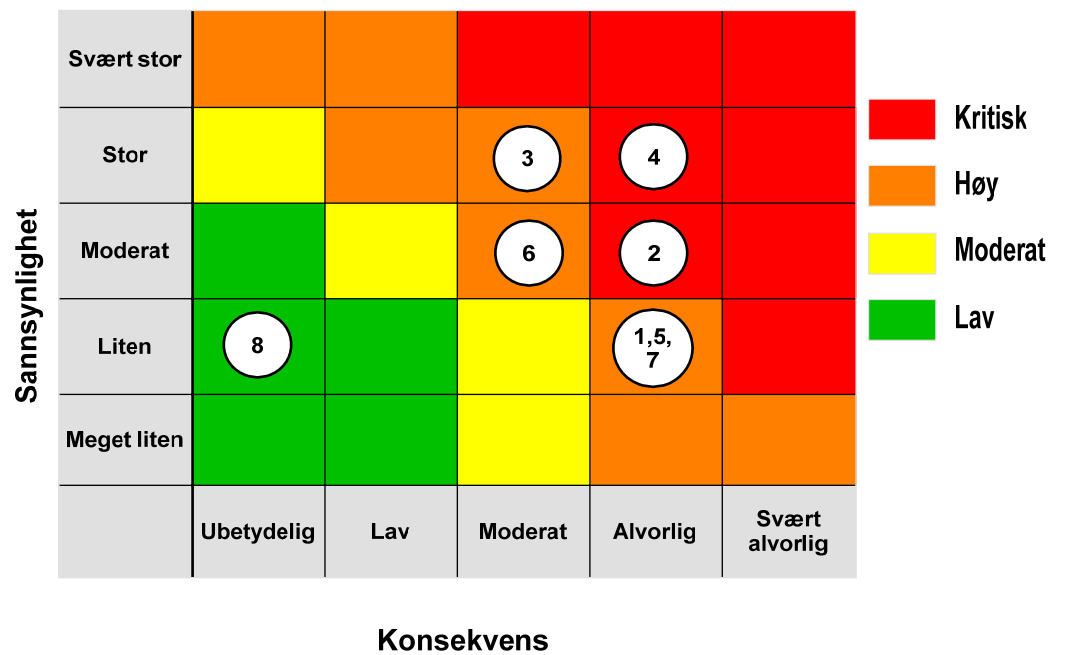
EDAG som ny innrapportering vil være beheftet med usikkerhet. Det vil være usikkerhet i prosjektperioden frem til oppstart og rundt oppstart. Det vil også være usikkerhet når EDAG er satt i drift, men i mye mindre skala.

De seks første risikoene er knyttet til eksterne forhold (utenfor SSB), mens de to siste kun gjelder forhold internt i SSB.

	Risiko	Grad	Tiltak / Oppfølging
1	Juridiske hindringer. ➤ Risiko for juridiske hindringer. Mulige konsekvenser: Prosjektet blir forsinket ett år.	Høy	a. God kommunikasjon med FIN vedrørende forslag til ny lov. Løpende. b. Forslaget sendes på høring innen januar 2011.
2	Sentrale felleskomponenter ➤ Risiko for forsinkelser i sentrale felleskomponenter, som: AltInn, EDAG fellesfunksjoner; Inkl. kvalitetsmål og kontrollregime, support og fordeling av oppgaver Mulige konsekvenser: Prosjektet blir forsinket	Kritisk	a. Etatene må bidra med nok ressurser og personer med riktig kompetanse. b. Forankre forslag og utvikling i de samarbeidende etatene. c. Utarbeide et godt prosjektstyringsgrunnlag innen juni 2011.
3	Samarbeid: ➤ Risiko knyttet til å få de involverte aktørene til å bli enig om prioriteringer og valg av løsninger. Mulige konsekvenser: Redusert framdrift og tunge prosesser knyttet til å skape enighet om strategiske og taktiske valg. Prosjektet blir forsinket.	Høy	a. Skape konsensus om prioriteringer og prinsipper hos de mest sentrale aktørene. b. Forankre forslag og utvikling i de samarbeidende etatene.
4	Kvalitet på dataene ➤ Risiko for dårlig datakvalitet i en oppstartsfase Mulige konsekvenser:	Kritisk	a. Gode metadata om variabler i informasjonsmodellen b. God dialog med systemleverandørene. c. God informasjon om overgangen

	Dårligere opplysninger om skatt, lønn og sysselsetting for SKD, SSB og NAV. Ufullstendig statistikk over lønn og sysselsetting		d. Planlegge tilstrekkelig med support, særlig i oppstartsfasen.
5	Sikkerhet ➤ Risiko for at uvedkommende får tilgang til person-opplysninger Mulige konsekvenser: Mistillit til offentlig sektor og EDAG-løsningen	Høy	a. Tiltak for å ivareta sikkerheten rundt opplysningene b. Finne løsninger som ivaretar sikkerhet
6	Mottak og videreformidling av data ➤ Risiko for at EDAG fellesfunksjoner ikke er tilstrekkelig utprøvd. Mulige konsekvenser: Forsinkelser og dårlig kvalitet	Høy	a. Teste systemet b. Ha piloter c. Regne med læring underveis.
7	Mottak av data ➤ Risiko for problemer med mottak av data. Mulige konsekvenser: Forsinkelser	Høy	a. Videreutvikle SSBs IT-plattform i samsvar med SSBs arkitekturmålbilde. b. Utnytte effektive verktøy innenfor AltInn c. Felles datamottak må være på plass. d. Videreutvikle SSBs metadatasystemer, økt samvirke med SERES.
8	Samarbeidsrutiner ➤ Risiko for mangelfulle samarbeidsrutiner vedrørende klar-gjøring av data Mulige konsekvenser: Mindre gevinster enn beregnet	Lav	a. Kartlegge dagens rutiner og foreslå nye rutiner innen april 2011. b. Nye rutiner må være på plass før mottak av data. c. Forankre forvaltning og drift av EDAG i SSB hos fagseksjoner, datafangst og IT.

Risikokart EDAG

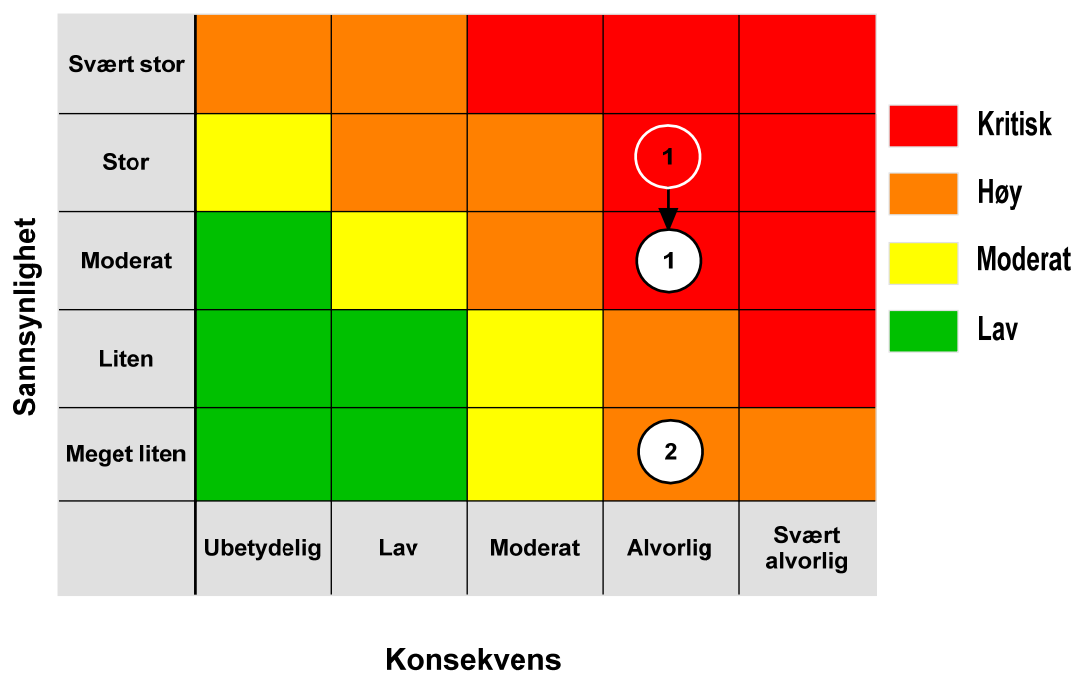
5.5. Verdipapirstatistikk

Mål: Bygge opp og presentere en helhetlig verdipapirmarkedsstatistikk som oppfyller sentrale internasjonale statistikkstandarder, og som er en god kilde for nasjonalregnskap/utenriksregnskap

Endring: I forhold til risikobildet fra 2010 er risikoen noe redusert (men fortsatt kritisk), ved at første versjon av ny teknisk løsning for verdipapirstatistikk produksjonssatt og erstatter ett av de gamle, risikoutsatte produksjonssystemene.

	Risiko	Grad	Tiltak/Oppfølging
1	IT-systemer ➤ Risiko for manglende vedlikehold av IT-systemer Dagens løsning ble overført fra Norges Bank og bruker programvare som SSB ikke støtter og har liten kompetanse på. Mulige konsekvenser: Driftsstans for berørte verdipapirstatistikker og problemer for andre statistikker som ikke får verdipapirdata til rett tid: - Finansregnskapet for institusjonelle sektorer, herunder utenriksregnskapet, vil få langt dårligere kvalitet eller må stoppes midlertidig - Avkastningstillene (aksjeutbytte/renter) i nasjonalregnskapet vil få meget svak kvalitet - Pengemengdeindikatoren M2 vil få dårligere kvalitet - Internasjonal rapportering til OECD og IMF stoppes	Kritisk	a. Løsning som skal erstatte dagens løsning for verdipapirfonds- og depotstatistikk, produksjonssatt i løpet av 2011 b. Tilstrekkelig kompetanse på de gamle systemene sikres internt og/eller eksternt. Tiltak a er meldt inn som prosjekt og poengsatt av vurderingsutvalget for porteføljestyling. Det ligger på vent. Tiltak b følges opp i samarbeid med Avdeling for IT og metode som en kortsiktig løsning inntil a er gjennomført.
2	Rapportering ➤ Risiko for mangel på levering av tredjepartsinformasjon Verdipapirstatistikkene baserer seg i stor grad på tredjepartsinformasjon. Mangel på leveranse av slike data fra enkelte store rapportører vil derfor kunne ha alvorlige konsekvenser for statistikkene, da alternativet, dvs. direkterapportering, i praksis er umulig pga omfanget og ressursene dette vil kreve. Sannsynligheten for problemer med disse leveransene vurderes imidlertid som er meget liten.	Høy	a. Tett samarbeid med den enkelte rapportør om oppsett og leveranse Tiltaket er permanent.

Risikokart - verdipapirstatistikk

Utviklingen siden siste vurdering i januar 2010 er angitt med piler.

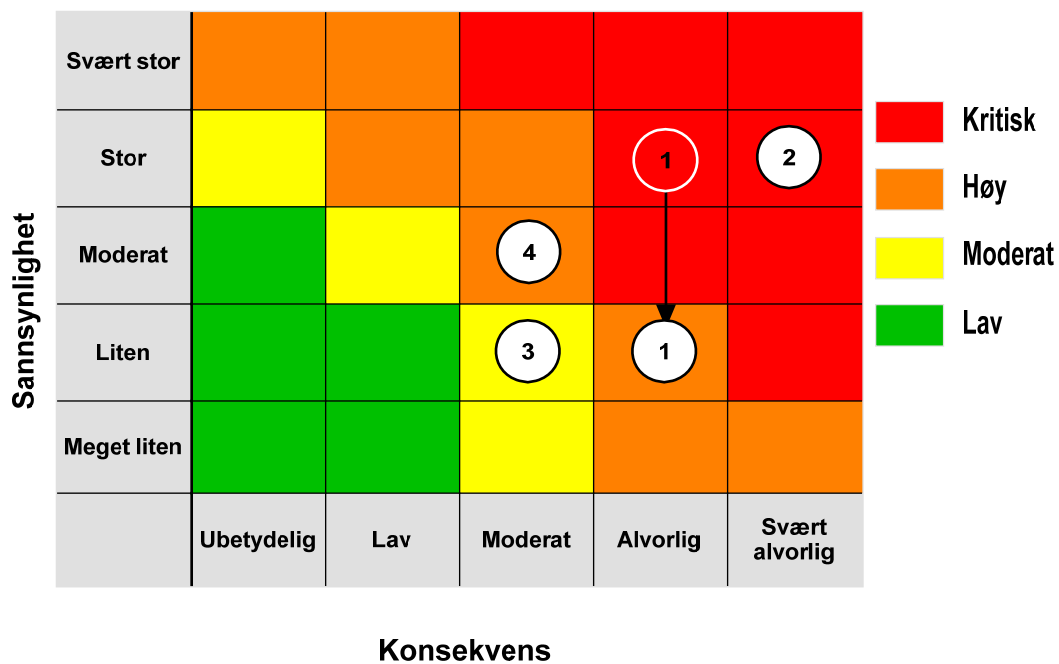
5.6. Inndatasystem for banker og finansieringsforetak

Mål: Motta data med god kvalitet fra banker og finansieringsforetak til bruk i publisering mv. i SSB og til det løpende tilsynet med finansinstitusjonene for Finanstilsynet.

Endring: Risikoen på tekniske endringer er justert ned fra kritisk til høy siden det er inngått en avtale med it-firma slik at systemet ikke lenger er avhengig av kun en konsulent.

	Risiko	Grad	Tiltak / Oppfølging
1	Tekniske endringer ➤ Risiko for mangelfullt vedlikehold Systemet bruker en programvare som SSB ikke støtter eller har kompetanse på, og vedlikeholdet er avhengig av konsulentbistand fra eksternt IT-firma.	Høy	a. Langsiktig løsning er utvikling av nytt system. b. Tiltak for å vedlikeholde og få oversikt over eventuelle nye tekniske behov i dagens system, fram til nytt system er satt i drift. c. Avtale med eksternt IT-firma.
2	Endringer i infrastruktur ➤ Risiko for at systemet ikke takler endringer i SSBs IT infrastruktur Systemet er sårbart for endringer i infrastruktur utenfor systemet, f.eks. ved skifte av e-postserver og operativsystem. Systemet har vært ute av drift i perioder, bl.a. ett tilfelle hvor endringen besto av ny brannmur. Mulige konsekvenser: Banker og finansieringsforetak får ikke rapportert data til SSB. Finanstilsynet og Norges Bank får ikke nødvendige data til overvåking og tilsyn av finansmarkedene. SSB får ikke data til pengemengden (M2), kredittindikatoren (K2), nasjonal- og utenriksregnskapet. Videre vil ikke SSB kunne overholde internasjonale forpliktelser til IMF (SDDS).	Kritisk	a. Sørge for god informasjon om endringer i SSBs infrastruktur.
3	Klientprogram ➤ Risiko for problemer ved bruk av klientprogram Inndataløsningen er basert på et klientprogram som lastes ned hos rapportørene, og er sårbar ved endringer fordi endringer krever en viss grad av teknisk kompetanse hos bruker.	Moderat	a. Dokumentere og formidle endringer til rapportørene. b. Avvikle klientprogram i ny teknisk løsning.
4	Rapportering ➤ Risiko for problemer med systemene ved endringer i innrapporteringen Hyppige endringer og nye krav til rapporteringen fra banker og finansieringsforetak stiller krav til et fleksibelt og robust system	Høy	a. Det nye systemet som utvikles må være robust overfor endringer i datastrukturen

Risikokart - inndatasystem for banker og fin.foretak

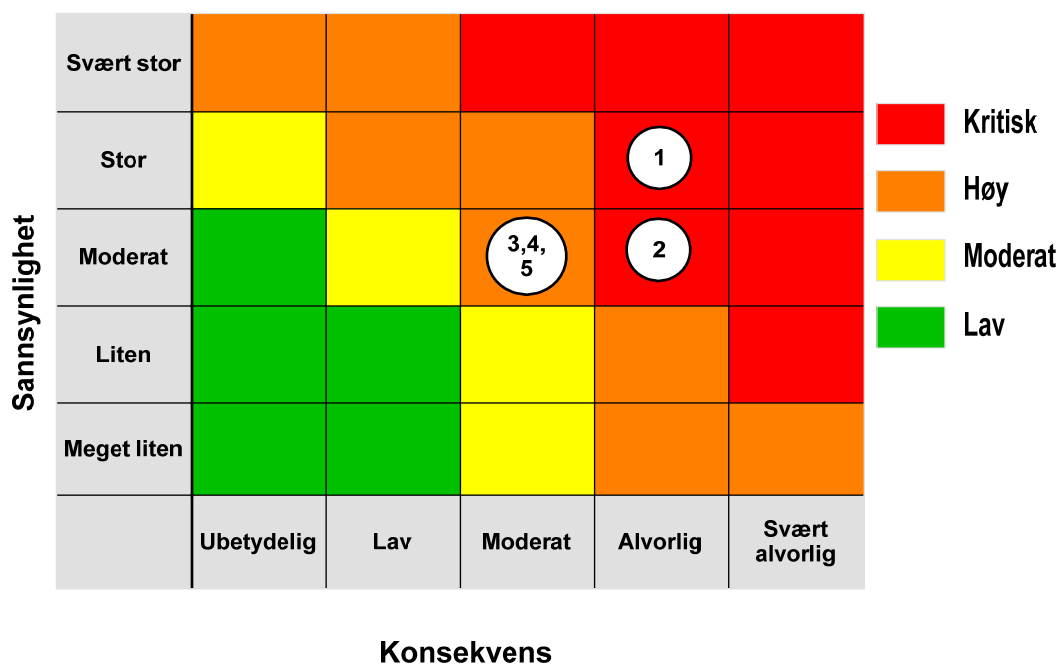
Utviklingen siden siste vurdering i januar 2010 er angitt med piler.

5.7. Finansstatistikk overfor utlandet

Mål: Oppfylle internasjonale forpliktelser og publisere utenlandsstatistikkene med god kvalitet og aktualitet.

	Risiko	Grad	Tiltak
1	IT-systemer ➤ Risiko for feil. Mulige konsekvenser: Produksjonen stanser, eller det kan bli dårligere kvalitet og inkonsistens i og mellom statistikker. Internasjonal rapportering til OECD og IMF stoppes.	Kritisk	a. Sørge for tilgjengelige driftsressurser b. Kartlegge og dokumentere kilder, dataflyt, metoder og beregninger c. Samordne IT-systemene jf. prosjektskriv for "Integrert finansstatistikk overfor utlandet" Tiltakene er påbegynt.
2	IT-kompetanse ➤ Risiko for at kompetansen på IT-systemene ikke overføres fra senior-medarbeider før fratrede ➤ Risiko ved at kompetansen sitter hos én person og er sårbar Mulige konsekvenser: Produksjonen stanser, eller det kan bli dårligere kvalitet og inkonsistens i og mellom statistikker. Internasjonal rapportering til OECD og IMF stoppes.	Kritisk	a. Kompetanseoverføring fra gammel til ny IT-medarbeider b. Dokumentere systemet c. Involvere større IT-miljø Tiltakene a og b er påbegynt.
3	Fag-kompetanse ➤ Risiko for at kompetansen forsvinner med seniormedarbeiderne.	Høy	a. Gjennomføre plan for kompetanseoverføring b. Dokumentere rutiner Tiltakene er påbegynt på noen områder.
4	Ressurser ➤ Risiko for ikke å ha tilstrekkelige fagressurser til løpende produksjon og kompetanseoverføring.	Høy	a. Tildele ressurser til drift etter prosjektfaser b. Effektivisere gjennom forbedrede rutiner, systemer og dokumentasjon c. Prioritere blant gjeldende oppgaver/kvalitet Tiltakene må følges opp løpende.
5	Populasjon og utvalg ➤ Risiko for mangelfull kvalitet på utenlandspopulasjonen.	Høy	a. Ressurser til drift b. Etablere utenlandspopulasjoner i BoF c. Etablering av aksjonærbase Tiltak b pågår, og tiltak a følges opp i sammenheng med b. Tiltak c har ikke blitt prioritert i porteføljestyring (prosjekt foreslått av Seksjon for regnskapsstatistikk).

Risikokart - finansstatistikk overfor utlandet

Vedlegg A: Forkortelser med forklaringer

AKU	Arbeidskraftundersøkelsen
AltInn	Felles <u>internettportal</u> for å levere elektroniske <u>skjemaer</u> til norske offentlige <u>myndigheter</u>
AMU	Arbeidsmiljøutvalget
ARSTAT	Arealressurskartet fra Institutt for skog og landskap
ASU	Arbeids- og samarbeidsutvalget
BoF	Bedrifts- og foretaksregisteret
Brukerfinansierte oppdrag	Oppdrag som betales direkte av brukerne, også kalt markedsoppdrag
CDIS	IMFs koordinerte undersøkelse om direkte investeringer (Coordinated Direct Investment Survey)
CMS	Administrasjon- og lagringssystem for innhold på en web-tjeneste (Content Management System)
CORA	COMmon Reference Architecture. Navn på et prosjekt
CoP	Europeiske retningslinjer for statistikk (Code of Practice)
DF	DirektørForum
DM	DirektørMøtet
EDAG	Elektronisk Dialog med ArbeidsGiver
EGR	Eurostats register over de største konsernene i Europa og ultimate eierland (Euro Group Register)
ER	Enhetsregisteret i Brønnøysund
ESA	Europeisk nasjonalregnskapsstandard (European System of national and regional Accounts)
ESCM	Håndbok for energistatistikk
EU rettsakt	Samlebegrep for EU-lovgivning som omfatter forordninger, direktiver, vedtak, ikke-bindende vedtak og rekommendasjoner. Rettsakter må gjennomføres nasjonalt for å bli norsk lov
Europaparlaments- og rådsforordning	Forordning foreslått av Kommisjonen, vedtatt av Europaparlamentet og Rådet, oftest i rådsforordningmedhold av den såkalte medbestemmelsesprosedyren
Eurostat	EUs statistikkontor, en del av EU-kommisjonen
EU-SILC	EUs undersøkelse om inntekt og levekår (<u>S</u> tatistics on <u>I</u> ncome and <u>L</u> iving <u>C</u> onditions)
FATS utgående	Statistikk over utenlandskontrollerte selskapers aktiviteter i et land (Foreign Affiliates Statistics)
FDI	Statistikk over direkteinvesteringer (Foreign Direct Investment)
FDM	Felles DataMottak
FD-trygd	FD-Trygd er en database med opplysninger om trygdeforhold og andre typer statistiske data. Opplysningene består av registrering av begivenheter i den enkelte persons livsløp
FIN	Finansdepartementet
FKB	Felles kartdatabase
FoB	Folke- og Boligtelling
Forordning	En forordning er en av tre bindende former for EU-lovgivning (i tillegg til direktiver og vedtak). En forordning er bindende i sin helhet og kommer direkte anvendelse i alle medlemsland etter sin ordlyd. Iht EØS-avtalen skal forordninger gjennomføres i norsk rett "som sådan". Det betyr at norsk rett blir lik EU-retten fordi man ikke kan endre ordlyden i en forordning, og at den skal oversettes slik den står.
Forretnings-ressurs	Fagpersoner med kjennskap til aktuelle områder. Gjelder smidig utvikling
FoU	Forskning og utvikling
GIS	Geografisk Informasjons System
HKPI	Harmonisert KonsumPrisIndeks
HMS	Helse, Miljø og Sikkerhet
IA	Inkluderende Arbeidsliv
IASB	International Accounting Standards Boards

ICP	Internasjonal kjøpekraftsundersøkelse for prisstatistikk (International Comparison Program for prisstatistikk). Utføres i regi av FN
IDUN	Informasjons- og DataUtveksling med Næringslivet. Elektronisk innrapporteringskanal til SSB
IFRS	Internasjonale regnskapsregler (International Financial Reporting Standards)
IIP	Internasjonal InvesteringsPosisjon
IKT	Informasjons- og KommunikasjonsTeknologi
ILO	Den internasjonale arbeidsorganisasjonen (International Labour Organization)
IMF	Det internasjonale pengefondet (International Monetary Fund)
ISEE	Integrert System for Editering og Estimering
JAVA	Programmeringsspråket SSB har valgt å primært benytte til utvikling
K2	Kredittindikator
KNR	Kvartalsvis NasjonalRegnskap
Klientløftet	Oppgradering av Microsoft basisprogramvare/operativsystem til nye versjoner for å sikre samvirke ny programvare som benyttes i SSB, samt samvirke med ny sikkerhetsarkitektur og -løsninger i nettverket for å styrke sikkerhet og beredskap rundt SSBs produksjonsdata
Kommisjonsforordning	Forordning vedtatt av EU Kommissjonen. Vil typisk være implementering/gjennomføring av en Europaparlaments- og rådsforordning eller annen overordnet rettsakt som gir Kommissjonen myndighet til å vedta gjennomføringsregler
Kostra	KOMMune-STat-RApportering
Kritisk suksessfaktor	Forhold som det er viktigst å lykkes med for å nå målene
KPI	KonsumPrisIndeksen
LCI	Eurostats forordning om arbeidskraftskostnadsindekser (Labour Cost Index)
LCS	Undersøkelse om arbeidskraftskostnader (Labour Cost Survey)
LU	LandbruksUndersøkelse
M2	Pengemengdeindikatoren
Matrikkelen	Register hvor grunneiendommer og bygninger er stedfestede
Markedsoppdrag	Oppdrag som betales direkte av brukerne, også kalt brukerfinansierte oppdrag
Metadata	Statistikkmetadata er strukturert informasjon om statistikk. Dette omfatter informasjon som brukes for å produsere, formidle, forstå, finne eller (gjen)bruke statistikk
NACE.	Ny standard for næringsgruppering (Nomenclature générale des Activités économique dans les Communautés Européens)
NAMEA	Integrert økonomi- og miljøregnskap for Norge (National Account Matrix including Environmental Accounts)
NAV	Arbeids- og velferdsdirektoratet
NHD	Nærings- og HandelsDepartementet
NPR	Norsk PasientRegister
NR	NasjonalRegnskap
NSD	Norsk Samfunnsviteskapelig Datatjeneste
NVE	Norges Vassdrags- og Energidirektorat
PIAAC	OECD-prosjekt som SSB gjennomfører på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet og Arbeidsdepartementet (Programme for International Assessment of Adult Competencies)
Pilotering	Forenklet versjon med minimum av funksjonalitet som tester at konseptet virker
PROD miljø	Produksjonsmiljø. Gjelder smidig utvikling
PPP	Kjøpekraftspariteter (Purchasing Power Parity)
QA miljø	Quality Assurance miljø, kalles også demo-miljø. I dette miljøet vises/demonstreres kode som er utviklet og testet. Gjelder smidig utvikling

RiS	Research in Svalbard
Risikovurdering	Vurdering av konsekvenser og sannsynlighet for å avdekke <u>risiko</u> knyttet til en aktivitet, et system eller prosjekt.
Samhandlingsreforment	Forslag om omorganisering av helsetjenestene
Script	Et selvstendig dataprogram uten brukergrensesnitt
Scrum	En smidig utviklingsmetodikk som skal støtte kontinuerlig læring og prosessforbedring. Et selvstyrt team av utviklere, systemarkitekter, testere og personer fra forretningssiden arbeider tett sammen i relativt korte perioder for å utvikle ferdige og funksjonelle løsninger, etter prioriteringer gitt av produkteier.
SDDS	IMFs forpliktende standard for ulike statistikkområder med hensyn til dataomfang, spesifikasjoner, hyppighet, aktualitet osv. (Special Data Dissemination Standard)
SERES	SEmantikkREGister for elektronisk Samhandling i Brønnøysund
Sikker infrastruktur	Sikring av styrket sikkerhet og beredskap rundt SSBs produksjonsdata, inngår i Klientløftet
SKATE	Samarbeidsforum der strategiske utfordringer på IKT- og eforvaltningsområdet diskuteres (Styring og Koordinering Av Tjenester i E-forvaltning).
SKD	SKatteDirektoratet
SMED	Felles metadatabase for inndata
SMIE	System for metadata for inndata og editering
Sprint	En fastsatt tidsperiode der Scrum-teamet i et smidig prosjekt arbeider med oppgaver som skal ende i ferdige løsninger. I SSB er det vanligvis 3-ukers sprinter
Smidig	En stadig mer utbredt utviklingsmetodikk hvor stikkord som iterativ utvikling, samarbeid og selvorganiserte team er typiske. Smidig er motstykket til "fossefallsmetoden", hvor noen skriver en detaljert kravspesifikasjon som andre etter beste evne skal forsøke å utvikle etter, "alt på en gang"
Snorre	SSBs åpne institusjonelle arkiv
Sponsorship	Arbeidsgruppe på høyt nivå i EU systemet, som ledes av Eurostat sammen med statistikkbyrået i et medlemslands statistikkbyrå
SSØ	Senter for Statlig Økonomistyring
StatRes	System for utvikling og formidling av statistikk og indikatorer for ressursinnsats, aktivitet og resultater for statens virksomhet
Statsoppdraget	Brukes om bevilgningen fra Finansdepartementet (omtalt i tildelingsbrevet)
Stiglitz-kommisjonen	Presenterte i 2009 en rapport med utgangspunktet i at folk tilsynelatende ikke blir lykkeligere selv om de blir rikere. Oppmerksomheten om og behovet for informasjon om livskvalitet er økende, noe som kan få konsekvenser for utviklingen av statistikk fremover
Strategi 2007	SSBs gjeldende strategi
Synovate	Markeds- og mediainstituttet, også kjent som MMI, er et norsk institutt innen markedsanalyse og meningsmålinger
TA	TjenesteAvtaler
TAD	Toll- og AvgiftsDirektoratet
Task force	Arbeidsgruppe i EU-systemet
TEST miljø	Testmiljø, del av smidig utvikling. I dette miljøet testes kode utviklet kode
TVINN	System for automatisk tollbehandling (TollVesensets Informasjonssystem med Næringslivet)
UR	UtenriksRegnskapet
UTV miljø	Utviklingsmiljø. Gjelder smidig utvikling. I dette miljøet utvikles kode som senere skal overføres til andre miljøer for testing, demonstrasjon og produksjonssetting
VP	VirksomhetsPlan
ØA	Økonomisk Analyse